Smanjenje šteta: Minus virus

Provoditelj: Udruga apstinenata za pomoc pri resocijalizaciji Porat
Godina provedbe: 2025

Kratki opis programa
Podrška intravenoznim korisnicima droga s ciljem smanjenja rizika od infekcije Hepatitisom B i C i HIV-om razmjenom šprica i distribucijom aseptičnog materijala, savjetovanjem i davanjem smjernica za zdravlje i javljanje na liječenje

Sažetak programa
Program smanjenja štete od zlouporabe droga ima za cilj poboljšanje zdravlja te socijalnih i ekonomskih ishoda za pojedince i društvo. Program smanjenja štete podržava praktične intervencije koje pomažu ljudima da rješavaju njihove najhitnije zdravstvene izazove i probleme. Program ne isključuje cilj koji vodi do dugoročne apstinencije osoba u problemu ovisnosti već doprinosi promjenama koji se tiču zdravijeg života pojedinca, održavanju tih promjena te donošenju odluke o liječenju i rehabilitaciji. Dijeljenjem čistih igala i šprica, prezervativa i pomoćnog pribora za intravenozno korištenje droga pružamo sterilnu opremu čime se smanjuje razmjena korištenog pribora kao potencijalnog izvora krvlju prijenosnih bolesti. Program smanjenja šteta ima zadaću, svojim ponajprije humanim pristupom, pokušati približiti teško ugroženu populaciju ovisnika društvenim ustanovama i Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti. Uzimajući u obzir realnost da se dio ovisnika neće odreći droge niti prihvatiti liječenje, radi smanjenja rizika širenja HIV infekcije, virusa B i C hepatitisa, radi zaštite zdravlja tih osoba i smanjenja rizika umiranja, poduzimaju se akcije od kojih su najpoznatiji programi razmjene čistog pribora za uzimanje droga.
Programom Minus virus ostvaren je održivi sustav razmjene čistog pribora na način da korisnici programa redovito dolaze u udrugu po sterilan pribor te je kod korisnika povećana svijest o važnosti nedijeljenja pribora s drugim osobama i pravilnog odlaganja istog. Kod korisnika programa razvijena je navika da iskorišteni pribor vraćaju u udrugu Porat te da ga odlažu u za to predviđene kantice, a kako bi se isti kasnije mogao dostaviti Zavodu za javno zdravstvo Zadar na spaljivanje. Također korisnici programa bolje su informirani o mogućim načinima zaraze krvlju i spolno prenosivim bolestima te prevencije zaraze. Redovitim kontaktom s intravenoznim ovisnicima, kroz rad Savjetovališta, ali i putem neformalnih druženja, smanjuje se otpor i negativan stav ciljane skupine o institucionalnim oblicima liječenja ovisnosti, a što predstavlja prvi korak ka procesu liječenja ovisnosti.
Kroz akcije čišćenja infektivnog otpada utječemo na cjelokupnu populaciju građana na način da se redovitim akcijama čišćenja javnih površina od infektivnog otpada smanjuje mogućnost slučajnog uboda građana (neizravnih korisnika) na odbačene igle i šprice, a time i mogućnost zaraze krvlju i spolno prenosivim bolestima.

1. Županije provedbe
Ličko-senjska, Zadarska

2. Ciljevi programa
Opći: Smanjiti broj oboljelih od zaraznih bolesti među intravenoznim ovisnicima.
Specifični: -Spriječiti širenje HIV-a i hepatitisa B i C u populacijama s rizičnim ponašanjem-Stvoriti navike kod korisnika da odgovorno zbrinjavaju infektivni otpad-Unaprijediti zdravstvenog i društvenog statusa korisnika putem Savjetovališta-Smanjiti mogućnost slučajnih uboda građana na upotrijebljene i odbačene šprice i igle, a time i zaraze od Hepatitisa
B i C, HIV-a ili tetanusa-Povećati broj informiranih osoba o krvlju i spolno prenosivim bolestima te načinima liječenja

3. Ciljana skupina
Intravenozni korisnici droga

4. Koje od navedenih aktivnosti smanjenja šteta provodi udruga

Dijeljenje kondoma, Dijeljenje igala, Dijeljenje štrcaljki, Prikupljanje igala, Prikupljanje štrcaljki, Čišćenje okoliša, Distrubuiranje materijala, Savjetovanje

5. Broj podijeljenog materijala
Broj kondoma: 760
Broj igala: 13.010
Broj štrcaljki: 8.900
Broj primjeraka edukativnog materijala: 730

6. Broj prikupljenog materijala
Broj igala: 2500
Broj štrcaljki: 2400

7. Lokacije na kojima se vrši zamjena materijala
Mjesta na koja izlaze vanjski radnici

8. Gradovi/mjesta na kojim se vrši zamjena materijala te broj lokacija u pojedinom gradu/mjestu
Mjesta na koje izlaze vanjski radnici: Zadar (3)
Biograd (1)
Pag (1)
Drop-in centar:

9. Način prikupljanja podataka o korisnicima programa smanjenja šteta
Prilikom aktivnosti podjele pribora za konzumiranje droga vodi se dnevna evidencija o broju podijeljenog pribora (igle, šprice, inzulinske šprice, alkoholni tupferi, ampule destilirane vode, poveske, prezervativi i lubrikanti). Također vodi se i evidencija korisnika i količine pribora koji su uzeli na način da korisnici sami odaberu šifru ili nadimak pod kojim će se voditi njihova evidencija. Podjela pribora je potpuno anonimna.

10. Broj osoba u programu smanjenja šteta
Korisnici: 113
Stari korisnici: 101
Novopridošli korisnici: 12

11. Broj osoba po spolu u programu smanjenja šteta
Korisnici muškog spola: 93
Korisnici ženskog spola: 20
Novopridošli korisnici muškog spola: 9
Novopridošli korisnici ženskog spola: 3

12. Broj ovisnika o drogama u programu smanjenja šteta koje su zaražene zaraznim bolestima
S hepatitisom B: 0
S hepatitisom C: 15
S HIV-om: 0

13. Evaluacija programa
Evaluacija procesa: Da
Metoda evaluacije procesa: Procjena uspješnosti odvijanja programa na osnovi monitoringa i njegove sukladnosti planu
i rasporedu: praćenje izvršenja aktivnosti, korištenje resursa (ljudski, financijski, materijalni, prostorni), analiza zadovoljstva korisnika i partnera uključenih u program.

Monitoring projekta provodi voditelj projekta putem praćenja provedbe aktivnosti, svrsishodnog upravljanja sredstvima te rješavanja mogućih problema u provedbi, vodeći se zadanim ciljevima i aktivnostima.
Kontinuiranim praćenjem provedbe aktivnosti na programu, praćenjem korisnika te kroz redovite kontakte i sastanke s partnerima na programu omogućava se pravovremeno uočavanje eventualnih problema i poteškoća u provedbi, njihovo ispravljanje te poboljšanje kvalitete provedbe programskih aktivnosti. Vode se i zapisnici sastanaka partnerskih organizacija te se pišu kvartalna izvješća.
Evaluacija učinka: Da
Metoda evaluacije učinka: Evaluaciju provodi voditelj programa na način da prikuplja podatke kroz nadzor, neposredno
opažanje i mjerenje dostizanja kvantificiranih i kvalificiranih ciljeva programa. Prati se broj podijeljenog sterilnog pribora i broj korisnika programa, vodi se dnevnik Savjetovališta, prati se broj SOS telefonskih poziva, broj podijeljenih edukativnih letaka, broj provedenih akcija čišćenja i količina prikupljenog infektivnog otpada.
Pokazatelji evaluacije/indikatori:
1) Broj podijeljenog čistog pribora (šprica, igala, alkoholnih tupfera, prezervativa…)
2) Dnevnik Savjetovališta
3) Broj SOS telefonskih poziva
4) Broj podijeljenog informativnog materijala
5) Prilozi s javnih predavanja te potpisne liste
6) Broj provedenih akcija čišćenja i količina prikupljenog infektivnog otpada
7) Press-clipping i fotografij
Najvažniji rezultati evaluacije: -Uspostavljen je održiv sustav razmjene čistog pribora i prezervativa te na taj način smanjena mogućnost širenja HIV-a i hepatitisa B i C u populacijama s rizičnim ponašanjem-Stvorene su navike kod korisnika da odgovorno zbrinjavaju infektivni otpad na način da korisnici redovito odlažu
iskorišteni pribor za konzumiranje droga u za to predviđene kantice, a koje su postavljene na dvije lokacije u gradu Zadru te u kanticu prilikom dolaska po sterilan pribor u udruzi Porat.-Unaprijeđen je zdravstveni i društveni status korisnika putem Savjetovališta na način da se korisnike redovito
informira i savjetuje, te ih se potiče na uključivanje u tretman Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo Zadar-Smanjena je mogućnost slučajnih uboda građana na upotrijebljene i odbačene šprice i igle na način da se redovito
održavaju akcije čišćenja infektivnog otpada na javnim površinama-Povećan je broj osoba informiranih o krvlju i spolno prenosivim bolestima putem javnih predavanja i informativnih
letaka

14. Evaluatori
Unutarnji

15. Dodatne napomene

16. Ukupni proračun programa za jednu godinu provođenja (HRK)
43.798,53 €

17. Izvori financiranja
Vlastita sredstva (HRK):
Gradsko financiranje (HRK):
Županijsko financiranje (HRK):
Nacionalno financiranje (HRK): 43.798,53 €
Drugi izvori (HRK):